

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
Broj: 43 0 Ps 230250 25 Pž
Zenica; 26.02.2025. godine

Kantonalni sud u Zenici, građansko vijeće sastavljeno od sudija: Sanela Popović, kao predsjednica vijeća, Ramo Ljevaković i Ranka Baškarad, kao članovi vijeća, u parničnom postupku tužioca „SPORT PLUS“ d.o.o. Novi Travnik, ul. Stjepana Radića bb, Zenica, kojeg zastupa punomoćnik Samir Čengić, advokat iz Sarajeva, protiv tuženog Općina Kakanj, ul. Branilaca broj 1, Kakanj, kojeg zastupa zastupnica po zakonu V. A., Općinski pravobranilac, radi naplate potraživanja, v.s. 24.968,45 KM, odlučujući o žalbi tuženog podnesenoj protiv presude Općinskog suda u Zenici broj 43 0 Ps 230250 23 Ps od 16.10.2024. godine ispravljenoj rješenjem broj 43 0 Ps 230250 23 Ps od 07.10.2025. godine, u sjednici vijeća održanoj 26.02.2025. godine, donio je

RJEŠENJE

Žalba se uvažava prvostepena presuda ukida i tužba odbacuje.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Obavezuje se tužilac da tuženom naknadi troškove postupka u iznosu od 3.060,00 KM u roku od 30 dana, a u preostalom dijelu zahtjev tuženog se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom obavezan je tuženi da tužiocu isplati novčani iznos od 24.968,45 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.07.2021. godine do isplate, kao i da mu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 3.548,40 KM, u roku od 30 dana.

Drugim stavom izreke pobijane presude odbijen je kao neosnovan zahtjev tužioca kojim je tražio da se obaveže tuženi da mu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 1.342,57 KM.

Trećim stavom izreke pobijane presude odbijen je kao neosnovan zahtjev tuženog kojim je tražio da se obaveže tužilac da mu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 4.053,00 KM.

Protiv navedene presude žalbu je blagovremeno izjavio tuženi pobijajući istu u cjelini zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da se žalba uvaži i tužba tužioca odbaci i tužilac obaveže na naknadu troškova postupka ili ista ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

U odgovoru na žalbu tužilac navodi da tužbom traži povrat stečenog bez osnova, da se radi o sudskoj nadležnosti, pa predlaže da se žalba odbije kao neosnovana.

Ispitujući prvostepenu presudu po žalbi na osnovu člana 221. Zakona o parničnom postupku (Sl. novine FBiH, broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) – ZPP-a, u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti, drugostepeni sud je zaključio:

Žalba je osnovana.

Prvostepeni sud je utvrdio da je tužilac 22.05.2024. godine podnio tužbu protiv tuženog radi isplate novčanog iznosa od 24.968,45 KM, a koji iznos se potražuje kao povrat neosnovano naplaćenih komunalnih taksi na osnovu Odluke o općinskim komunalnim taksama na istaknutu firmu (Sl. novine Općine Kakanj broj 11/16, 3/17 i 3/20), a za koju je od strane Ustavnog suda FBiH utvrđeno da nije u skladu sa Ustavom FBiH, (odredbe člana 4. tačka 4., 5., 6. i 7.), a što se odnosi na komunalnu taksu za 2017. i 2018. godinu. Tužilac je predložio sud donese presudu kojom se obavezuje tuženi da mu isplati iznos od 24.968,45 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.07.2021. godine do isplate, te da mu nadoknadi troškove postupka u roku od 30 dana.

Tužilac navedeni iznos traži po osnovu sticanja bez osnova član 210. Zakon o obligacionim odnosima (Sl. list SFRJ broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, Sl. list RBiH broj: 2/92, 13/93 i 13/94 i Sl. novine FBiH broj 29/03 i 42/11).

U dokaznom postupku izvedeni su predloženi dokazi, pa je izvršen uvid i pročitani: Odluku Općinskog vijeća Kakanj broj (Sl. novine Općine Kakanj broj: 11/16, 3/17 i 3/20), Obavijest o podnošenju izmijenjene Porezne prijave od 17.03.2017. godine, Presuda Ustavnog suda FBiH broj U-5/20 od 21.04.2021. godine i drugi materijalni dokazi kako je to navedeno na zapisniku sa glavne raspave od 06.09.2024. godine i od 09.10.2024. godine.

Tuženi je u prvostepenom postupku prigovarao da se u konkretnom slučaju ne radi o sudskoj nadležnosti (što je i osnovni žalbeni prigovor) i predložio da se tužba odbaci.

Članom 16. stav 1. ZPP-a kojim je propisano da sud do pravomoćnosti odluke, po službenoj dužnosti, pazi da li rješavanje spora spada u sudsku nadležnost, a stavom 2. istog člana je regulisano da kada sud u toku postupka, do pravomoćnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego neki drugi organ vlasti oglasiće se nenadležnim, ukinut će provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu.

Članom 3. tačka 1. alineja 3) Zakona o poreznoj upravi FBiH (Sl. novine FBiH, broj: 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11, 27/12, 7/13, 71/14, 91/15 i 44/02) je propisano da su takse novčane obaveze, koje je porezni obveznik dužan platiti, shodno zakonima kojim se regulišu takse na istaknutu firmu i takse na aparate za igre na sreću i zabavne igre, a pomenutim zakonom je određena i nadležnost Porezne uprave FBiH za razrez, naplatu i prisilnu naplatu, kao i povrat konkretne obaveze tužioca iz predmetne upravne stvari. Glavom XIV Zakona o poreznoj upravi FBiH – Porezni odbici i povrati, a u postupku propisanom Zakonom o upravnom postupku, je propisan način povrata poreza u što spada i taksa iz čega proizilazi da se u konkretnom slučaju ne radi o predmetu iz sudske nadležnosti. Članom 72 Zakona o poreznoj upravi FBiH je propisano, ako je ukupni iznos preplate koji se automatski odbija od druge porezne obaveze, prema članu 71. ovog zakona, veći od te porezne obaveze, porezni obveznik može birati da Porezna uprava preplatom izmiri buduće porezne obaveze ili tražiti povrat preplate. Povrat preplate koji porezni obveznik zahtijeva prema stavu 1. isplatit će se u roku od dvadeset (20) radnih dana nakon prijema zahtjeva, osim ako nije drugačije propisano poreznim zakonima.

Pogrešno zaključuje prvostepeni sud da postupak određivanja, razreza i naplate komunalne takse za istaknutu firmu spada u sudska nadležnost iz razloga jer se provodi po pravilima upravnog postupka propisanim Zakonom o upravnom postupku (Sl. novine FBiH broj 2/98, 48/99 i 61/22). Prvostepeni sud se nije pozvao ni na odluku Ustavnog suda BiH broj AP-1245/11 od 08.05.2014. godine u kojoj je izraženo stanovište da sud u parničnom postupku nije nadležan utvrđivati i određivati visinu poreza na firmu i da se povrat eventualno preplaćenog poreza na firmu može ostvariti pred organom uprave u upravnom postupku.

Prema tome, tužilac je zaštitu svojih prava mogao i trebao tražiti u upravnom postupku, pred organom uprave propisanim Zakonom o upravnom postupku, pri čemu treba imati u vidu da stranka u istom može doći do suda da zaštiti svoja prava u upravnom sporu, a shodno Zakonu o upravnim sporovima (Sl. novine FBiH broj 9/05), pa i zbog ćutanja uprave, a tužilac ne dokazuje da je uopće takvu zaštitu prava tražio.

U žalbi tuženi navodi da ne postoji nadležnost suda u ovom postupku i citira Zaključak presude Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-1245/11 od 08.05.2014. godine: "23. Ustavni sud zaključuje da nema kršenja prava na pravično suđenje iz člana II/3.e Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije i prava na imovinu iz člana II/3.k Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju, jer su redovni sudovi, odlučujući o apelantovoj tužbi, postupili u skladu sa relevantnim odredbama ZPP-a donošenjem odluke o apsolutnoj nenadležnosti i odbacivanjem tužbe, navodeći jasne i detaljne razloge prema kojima apelant svoj zahtjev (pravo) može ostvariti u upravnom, a ne u redovnom sudske postupku u skladu sa zakonskim ovlaštenjima i obavezama propisanim ZPP-om."

Tužilac traži povrat stečenog bez osnova jer ne postoji pravni osnov po osnovu koga je tuženi naplatio od tužioca iznos od 24.968,45 KM na ime komunalne takse na istaknutu firmu kako tužilac navodi u tužbi, po kom osnovu je prvostepeni sud i dosudio povrat komunalne takse na istaknutu firmu. Obrazloženje prvostepenog suda se svodi na činjenicu da je postojao pravni osnov za naplatu sudske takse, koji je kasnije otpao. Pogrešno prvostepeni sud smatra da samo u građanskom pravu može postojati neki pravni osnov, pa otpasti. Ovo pogotovo jer tužilac ne dokazuje da se uopće obraćao nadležnom organu u upravnom postupku da mu se vrati neosnovano naplaćena komunalna taksa. Tužilac želi upravno-pravni odnos da prikaže kao građanskopravni.

Tužilac se još u tužbi pozvao na Poslovnik Ustavnog suda FBiH (Sl. novine FBiH broj 40/10) – Poslovnik, međutim, ovi navodi žalbe nisu osnovani, jer je tužilac samo za komunalne takse na istaknutu firmu, za koju povrat traži od tuženog, naveo pravni osnov (neosnovano bogaćenje) iako je u konkretnom slučaju nesporno da se traži povrat preplaćene komunalne takse na istaknutu firmu, a za vraćanje je zakonodavac predvidio postupak vraćanja. Dakle, nadležnost suda u redovnom postupku uvijek postoji kada zakonodavac nije predvidio pravnu zaštitu u nekom drugom postupku, a upravo u postupku vraćanja preplaćene takse na istaknutu firmu je predviđena pravna zaštita u upravnom postupku.

Prvostepeni sud pogrešno tumači član 60. Poslovnika Ustavnog suda FBiH, kojim je propisano da svako kome je povrijeđeno pravo konačnim ili pravomoćnim pojedinačnim aktom donesenim na osnovu odredaba koje su prestale da važe na osnovu odluke Suda, ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu toga pojedinačnog akta, a nadležno tijelo je dužno da ponovi postupak i uskladi akt sa odlukom suda u roku od 90 dana od dana prijema zahtjeva, a ako nadležno tijelo to ne učini smatrat će se da takav akt nije ni donesen. Ovo nije ni sporno, ali se odnosi na pojedinačne akte (radi svih budućih odnosa), a ne ostvarivanje prava iz konkretnog

pravnog odnosa. Tužiocu je taksa pogrešno ili u većem obima naplaćena u upravnom postupku, a tuženi traži vraćanje iste u sudskom postupku. Poslovnikom se reguliše postupanje u postupku pred Ustavnim sudom FBiH i pred organom koji je pojedinačnim aktom povrijedio pravo. Ovim se ne ustanovljava nadležnost suda za postupak koji je po svojoj pravnoj prirodi upravni.

U ovom postupku nije sporno da je iznos koji potražuje tužilac plaćen na ime komunalne takse, a koja je po svojoj pravnoj prirodi potraživanje posebne vrste i ako je dijelom otpao pravni osnov za njenu naplatu vraćanje iste se može tražiti u upravnom postupku u postupku u kome je i naplaćena. Žalba se u suštini odnosi na pogrešno prihvaćenu nadležnost suda.

Po shvatanju ovoga suda pravilno bi bilo da je Općinski sud u Zenici utvrdio da ne postoji sudska nadležnost povodeći se presudom Ustavnog suda FBiH broj AP-1245/11 od 08.05.2014. godine. Budući da je obavezna primjena navedene odluke i pobijana odluka je slijedom toga nepravilna i nezakonita, pogotovo što Vrhovni sud FBiH u svojoj presudi broj 25 0 Ps 054093 22 Rev od 21.03.2023. godine obrazlaže dejstvo odluka Ustavnog suda FBiH i ne raspravlja o apsolutnoj nenadležnosti suda. Čak i da Vrhovni sud FBiH u revizijskoj odluci zauzima drugačije stajalište sudovi su dužni primjenjivati odluke Ustavnog suda BiH (koje nisu izmjenjene kasnijom praksom istog suda) za razliku od odluka Vrhovnog suda FBiH koje su upućujuće. Osim toga Vrhovni sud FBiH ima zauzet pravni stav na sjednici građanskog odjeljenja Vrhovnog suda FBiH održanoj dana 11.12.2019. godine da sporovi koji se odnose na povrat neosnovano naplaćene takse ne predstavljaju građanskopravni spor i ne postoji nadležnost parničnog suda. Dalje se ukazuje na odluku Vrhovnog suda FBiH broj 51 0 Ps 061739 19 Rev od 17.12.2019. godine kojom je potvrđeno rješenje prvostepenog suda koji se oglosio apsolutno nenadležnim za postupanje u postupku iste vrste (vraćanje komunalne takse). Dakle, stav Vrhovnog suda FBiH nije izmijenjen i primjenjuje se shodno naprijed navedenoj revizijskoj odluci, pa je očito da je odluka Vrhovnog suda FBiH broj 25 0 Ps 054 093 22 Rev od 21.03.2023. godine na koju se pozvao prvostepeni sud incidentna. Treba napomenuti i da tužilac podnosi tužbu očito da bi ostvario kamate u sudskom postupku kao i troškove. Shodno članu 16. ZPP-a sud pazi na sudsku nenadležnost do pravosnažnosti odluke, što znači do odluke drugostepenog suda.

Dakle, zaključak ovoga suda je da postupak određivanja, razreza i naplate komunalne takse za istaknutu firmu ne spada u sudsku nadležnost jer se provodi po pravilima upravnog postupka propisanim odredbama Zakona o upravnom postupku, a povrat komunalne takse shodno naprijed pomenutim odredbama Zakona o poreznoj upravi FBiH.

Tužilac je i nakon provedenog upravnog postupka mogao pristupiti sudu vodeći upravni spor. Ni EKLJP ne predviđa za zaštitu povređenih prava tačno određen postupak, nego je bitno da je takav postupak propisan i dvostepenost istog, a ako ne postoji neki drugi postupak zaštita se uvijek može tražiti kod suda u redovnom postupku.

Zbog navedenog pravilno ukazuje tuženi da za odlučivanje o zahtjevu tužioca u ovoj pravnoj stvari nije nadležan parnični sud i da je shodno članu 16. stav 1. ZPP-a tužbu trebalo odbaciti zbog nenadležnosti suda.

Kako je drugostepeni sud odbacio tužbu u ovom postupku isti je u skladu sa članom 397. ZPP-a odlučio o troškovima cjelokupnog postupka. Troškovi koji su priznati tuženom u odnosu na potraživane se odnose: na sastav odgovora na tužbu u iznosu od 720,00 KM, zastupanje na pripremnom ročištu 18.04.2024. godine iznos od 720,00 KM, zastupanje na glavnoj raspravi 06.09.2024. godine iznos od 720,00 KM i troškovi sastava žalbe u iznosu od 900,00 KM. U ostalom dijelu zahtjev za naknadu troškova je odbijen kao neosnovan jer isti

nisu traženi u skladu sa Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad advokata (Sl. novine FBiH broj 22/04 i 24/04).

Zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu je neosnovan. Odgovor na žalbu nije obavezan shodno članu 214. stav 1. ZPP-a, nego se može podnijeti. Sud shodno članu 387. ZPP-a prilikom odlučivanja o troškovima postupka uzima u obzir samo troškove koji su potrebni za vođenje postupka, a po ocjeni ovog suda, odgovor ne sadrži ništa što već ne postoji u spisu i što opravdava zahtjev da se zbog istog naknade troškovi njegovog podnošenja, pa s obzirom na sadržinu odgovora na žalbu ovaj trošak nije potreban. Slijedom navedenog, zahtjev tužioca za naknadu troškova je odbijen, a koji su traženi prema Tarifi u ukupnom iznosu od 900,00 KM + PDV. Ovome treba dodati i da je tužilac izgubio spor.

Zbog svega navedenog žalba je uvažena kao osnovana, prvostepena presuda ukinuta i tužba odbačena na osnovu člana 224. stav 1. tačka 4. ZPP-a.

Predsjednica vijeća

Sanela Popović